

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 creieri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Archiereii păcătoși.

În Memorialul dela 1881 se zice cu multă durere de inimă, în capitolul despre „idea patriotismului și cultivarea ei“:

„Și cum se nu se turbure spiritele, când potestatea seculară în zelul său excesiv de maghiarizare, strălucind până la altare; sub pretext de dreptul supremului inspecțiunii nu se îndestulește numai cu dreptul circa sacra, când după știința modernă nici atâta nu i-s-ar cuveni, dar se încearcă a-i aroga chiar dreptul în sacris, prin impunere de arhieriei, în contra voinței respicate a respectivilor credincioși, și prin provocarea acestora la acțiuni politice din cele mai compromițătoare pentru demnitatea lor episcopicească“.

Erau așadar conșinși, deja de pe la 1881, căduătorii nostri politici despre urmările desastroase ce trebuie să le aibă îndeletnicirea guvernelor maghiare, de a ne o trona de episcopi creaturi de ale sale, gata la orice serviciu, chiar în contra neamului lor, ba chiar și în contra bisericii.

Acum cu privilegiul venirii între Români a „ministrului împăciuitoare“, ni-s-au dat dat două triste privilegii, ca să vedem cât de legitimă este plângerea din pasagiul citat.

Deja înainte de plecarea din Budapesta a ministrului Hieronymi, se folosește episcopul Mețianu de ocazia unei sfârșiri de biserică, ca să facă declarații plătute guvernului, dar tot atât de clare pentru intereselor și opiniei publice românești. Aceste declarații, spre durerea noastră, n-au fost desmintite, ci mai virtos confirmate de întreaga presă maghiară. Ca un fel de introducere a isprăvilor plătute de guvern, episcopul Aradului „constată“, că în părțile ungurene „nici vorbă nu poate fi de cestiunea naționalităților, ear în Ardeal aceasta mai bine se poate rezolva prin ducerea în deplinire a legilor despre uniune.“

Eată dar' că un cap al bisericii române ortodoxe pregătește calea guvernului, dușman și neamului și bisericii sale, desconsiderând programul nostru istoric și hotărârile tuturor conferențelor noastre naționale și punându-se în conflict cu sentimentele obșteie credincioșilor sei.

Alt arhieriu român, vrednic de Mețianu, merge și mai departe cu sl-

gărnicia. Uitând de dignitatea ce ocupă, episcopul Szabo aleargă, precum am văzut din informațiunile noastre de ieri, la Dej ca să salute pe ministrul. Pe ce fel de ministru? Pe acela care a contribuit la subminarea dogmelor bisericesti, prin cunoșterea proiectelor religioase; pe acela despre care numai ieri am cetit într-o foaie din Budapesta, că este cel mai incapabil membru al guvernului, care numai ieri, de când e în guvern, numai prin neactivitatea sa lărmuitoare s'a făcut vestit.

Știm și noi toți, că Hieronymi mereu promite sanarea gravaminelor „îndreptățite“ ale Românilor, dar de lucru nu se mai apucă, pentru-că, precum mărturisesc înșiși conaționalii lui, nu-l taie capul.

Înainte acestui om se prostorne un arhieriu român, ear ministrul la rîndul său trece pe lângă reședința episcopicească din Gherla și nici se gîndește să-l cerceteze pe episcopul slugă plecată.

Câtă miserie, câtă lipsă de caracter! Și aceasta într'un timp, când toți Românii din partea locului, fii suflați ai păcătoșului episcop, au hotărît și au comunicat episcopului hotărîrea să facă gol în giurul ministrului, care numai persecuții și batjocură a arătat pentru Români!

Ba mai mult! Creaturi notorii de ale episcopiei din Gherla, tot contrar hotărîrii totalității Românilor, au pregătit cine știe ce Memorand slugarnic, ca să-l prezenteze ministrului și astfel încă odată să deie privilegiu de a se zice, că Românii nu sînt solidari în pretențiunile lor naționale.

Astfel de miasme es din unele curți episcopicești ale noastre!

Avem toate cuvintele ca să urgisim un guvern, care cu asemenea arhieriei ne-a înzestrat, spre rușinea și stricăciunea neamului nostru. Dar și mai multe cuvinte avem să urgisim pe episcopi, care astfel se dau pe mîna adversarului, uitînd de neam și de Dumnezeu!

Un lucru nu înțelegem însă: Nu vedem acești oameni, că prin atitudinea lor de coadă la topar, își înstrăinează până la greață inimile credincioșilor sei? Nu vedem ei, că antipatia ce inspiră persoanele lor în mod fatal trebuie să egduie sentimentele religioase ale poporului? Nu vedem ei, că astfel lumea tot mai mult trebuie să stea departe de instituțiunile ocărnuite de asemenea șefi, spre

paguba bisericii și în cele din urmă spre paguba lor proprie? În adevăr sîntem ajunși acolo, că nu numai națiunea, ci și biserica trebuie să ni-o apărăm contra arhieriei români ai guvernului maghiar!

Presa italiană pentru noi. Un nou teanc de ziare italiene ni-a sosit cu articoli despre cauza noastră. Însămăm din ei pe cei mai importanți.

„Il Cittadino“ (16 Iulie 1894, scrie despre cazul lui Popescu, despre răspunsul dat lui Vajda de Hieronymi, ultimele procese dela Cluj și despre presa din București asupra stărilor noastre.

„La Svegliata“ (18 Iulie 1894) face o revistă temeinică asupra ultimelor evenimente, citînd pe caracteristicul: „hadd dögljön az oláh pap“.

„Verona Fedele“ (16 Iulie 1894) înnește articolul cu frasa: „Și nu se va pute zice deci, că Maghiarii sînt o notă discordantă în concertul națiunilor civilizate?“

„L'osservatore cattolico“ (14-15 Iulie) înnește cu un acord similit: „Venii acum și mai lăudați magnitudinea liberalism al descendenților lui Attila“.

„La lega lombarda“ (15-16 Iulie) scrie și ea amănunțit despre preoții care au suferit și despre alianța cu naționalitățile pe baza unui program comun.

„Scandalul european“, după-cum i-a zis „Pester Lloyd“, este de o admirabilă unanimitate.

Kálnoky și foile maghiare. S'a văzut în numărul de ieri deja, cum „Magyarország“, ziar independentist de colorarea lui Juszth, și „Pester Lloyd“, care acuză asupra ministrului de externe Kálnoky, pentru-ce nu intervine și el în cestiia română. Această goană se pare a fi un „ordin“, căci azi toate foile maghiare se năpustesc asupra lui. De pildă „Pesti Napló“ scrie un prim-articol intitulat: „Limitele ministrului de externe“, din care extragem următorul pasagi: „Dela politica de externe a lui Kálnoky nu așteptăm mai mult decît, pe lângă conservatism, aplicarea doctrinei elementare numai. Statul și națiunea maghiară însă nu poate să-și vadă împlinită nici așteptarea aceasta. Căci speranța dovedește de o parte neglijarea interesele noastre orientale, de altă parte, că în apărarea externă a ideii de stat maghiar sîntem lăsați singuri și avisați numai pe puterile noastre, sau că apărarea aceasta depinde dela factori, pe care nu ministrul de externe vienez le conduce“.

Să analizăm această amenințare, ce ne vine dela înaltul regim:

Fiscul consistorial P. Truța ca ablegat dietal, socul d-sale ca ablegat și cu tact distinct, alt fisc consistorial ear' ablegat, și pîrintele episcop vorbește cu înaltul împărat față în față: de ce n'ați făcut să încete amenințarea?!

Noi, internați în cancelarie, avem parte numai de spaima ce ni-se vine din acele amenințări. Și credem că facem o bună întărire în partea noastră, când auna împătră o transmitem organelor și comunelor, care așa se înduplecă a ne asculta, și ajungem la isprăvi, încât necum să se peară atare școală, ci încă — laudă lui Dumnezeu — se înmulțesc.

O amenințare a învățămîntului național o vedem în predilecțiunea ce domnește aici pentru oameni necualificați. Aceasta ne-am zis-o în primăvară, când „Tribuna“ a publicat un articol dela dl. Flourens, fost ministru de externe al Franciei, că noi sîntem Latini și cu etimologia și cu fonetica. Fruos demonstră aceasta răposatul nostru profesor Dr. Atanasiu Șandor. Nu-l vor înțelege acum, că limba se propune unilateral la fittorii învățători, și nu va înțelege poporul la rîndul său. Oamenii mari nu vor veni cu complicitate la noi, dacă nu ne vom afirma capabili a-i înțelege. Făcînd la locul competent reflexiunile noastre motivate, am întîmpinat un suris pe sub mustațe.

Alta trebuie să fie țînuta noastră modernă. Am strînit simpatia în popoarele

Metzianu János. „Dreptatea“ publică aceste șire:

Enunțatiunile episcopului Mețianu. Pe cale telegrafică sîntem autorizați din loc competent a desmînti categoric cele raportate de foile maghiare cu privire la declarațiunile episcopului dela Arad. Am presupus deja dela început, că foile maghiare întortochiază și falsifică, de aceea am dat știrea sub rezervă. Fiind însă acuză atât de extrem gravă, și neputînd aștepta, ca un episcop să stea de vorbă cu jurnalele jidano-maghiare, rugăm inteligența din părțile locului, ca în interesul adevărului și al liniștii opiniei publice, să se declare și să raporteze fidel și fără nici o considerare. Causa mai presus de toate!

Ne permitem a face observarea, că noi nu ne simțim de loc obligați a lua notiță de rectificarea aceea. Părerile lui Mețianu au trecut și în presa germană vieneză. Ele trebuie desmintite, cu toată greața de zierele maghiaro-jidovești, 1) în presa maghiară (d. e. prin „Magyar Allam“) și 2) în presa vieneză. Trebuie stabilit efectul acolo unde el e exploatat cu folos, nu în presa română, care îl înregistrează fără surprindere. Până atunci noi stăruim a crede în cea mai nouă tradare a episcopului, care nu poate sta de vorbă „cu jurnalele jidano-maghiare“, însă stă cu — Jidano-Maghiarii!

Cestiunea tinerimii noastre. Ministrul de culte prin rescriptul său trimis rectorului universității din Cluj a aprobat și hotărîrea din 15 Iunie a senatului universitar, ca adevă cercetarea discipulară în contra celor 42 universitari români din Cluj să rămână suspendată pînă când judecătoria civilă va aduce sentința cu valoare de stat în cauza Apelului și Manifestului edat de tinerimea română academică. La recursul tinerimii nici n'a reflectat ministrul. Pe de altă parte — precum ni-se scrie din cercuri studentești aflăm, că celor 42 li-se va concede în Septembrie facerea colloquiilor și depunerea examenelor fundamentale și se pot înscrie liber ca ascultători la universitatea din Cluj; subscrierea indicelui despre semestrul al II-lea al anului trecut școlastic precum și subscrierea indicelui despre semestrul ce le-ar asculta începînd dela toamnă, se va amîna pînă va aduce sentința judecătoria civilă și pînă va decide senatul universitar în procesul disciplinar, pe baza sentinței judecătorești.

Vor așteptă însă să înainteze o rugare în direcțiunea aceasta la senatul universitar. (Sic! — Red.)

culte. Ele vin a ne cerceta. Caută să ne pregătim a le primi, cu studiul și cu lucrul și cu toată purtarea noastră. Văzîndu-ne, se dorească a rămîne cu simpatia la noi, dar' să nu-și zică, întorcîndu-se: lăsați morții să-și îngroape morții lor!

XVII.

Musca la zăr.

Este o cestiune, încă nedeslegată, aceea despre etatea profesorilor. În Austria, pe bătrîni îi trec la pensiune, ear în Prusia, li-se lasă în voie. Făcînd acum o asemănare între universitatea din Viena, și cea din Berlin, cu profesori de cei mai bătrîni, vedem că aceasta e mai renumită.

Cum ziserăm, nu e deslegată încă cestiunea, dar' eată înclină a se enunța, că profesorul, cu cât e mai bătrîn, cu atîta e mai cualificat, mai bun.

Dl episcop ne spune prin gura domnului Truța că „s'a apucat să înlocuească pe bătrîni profesori cu puteri tineri“. Se recereau însă puteri calitative, fie bătrîne, fie tineri. A deslega astfel cestiunea de etate, înseamnă a se grăbi înaintea Europei, a sări ca musca în zăr.

Se sulează prea adese-ori, și în public la ocaziuni solemne, cestiunea de etate. Așa învățătorii nu se îndeamnă a se perfecționa din zi în zi, ci se ved înfrunțați a ceda locurile cât mai curînd.

„Cu delăturarea protopopului, pe baza unui sistem inaugurat cu conlucrarea lui Popa, înainte de înțarea lui episcop“, — aici vorbește

Dăm aceste știri cu anumite rezerve, căci contrazicerile ni-se par o nouă cursă pentru tinerimea noastră universitară.

„Pester Lloyd“ asupra lui Hieronymi. Ziarul acesta nu are ce să adauge nici ce să retragă din ce a zis în articolul criticat de noi ieri, și adauge: „Numai se nu ne înșelăm asupra greutății și lungimii procesului, care trebuie să ne ducă la vindicarea sîlbăticitelor stări dintre Români. În același timp agitatorii trebuie să fie făcuți imposibili și elementele mai moderate întărite; și aceasta este o problemă, pe care statul singur nu o poate rezolva, dacă nu este spriginit și de societatea maghiară“. — Știm ce face statul, știm ce face societatea maghiară. „Pester Lloyd“ își confirmă deci numai lipsa de minte politică.

„Budapester Tagblatt“ despre Hieronymi. Ziarul acesta apponist nu-și promite nimic dela călătoria luxurioasă a ministrului de interne; recunoaște că acest ministru nu a fost în stare să emită nici o idee nouă și spune, că voința poate să-i fi fost bună la început, dar' fiind el om incapabil să reziste curentelor, a fost cu totul asimilat de colegiile și partidul său. — Care va să zică ficțiunea că se da țerii un ministru împăciuitoare, o dau de gol și politicienii maghiari, care cunosc mai deaproape persoanele de influență.

„Deutsches Volksblatt“ despre Hieronymi. În numărul său dela 20 c. n. ziarul „Deutsches Volksblatt“ din Viena vorbind despre călătoria lui Hieronymi în Transilvania, scrie între altele următoarele:

„Nu mai e vorbă de aceea, că Maghiarii în Ungaria tiranizează în mod ne mai pomenit un popor brav, credincios împăratului, ci de aceea, că politica română a guvernului din Budapesta amenință a strica raporturile bune, atât de prețioase pentru noi, ale monarhiei cu regatul român. An de an sîntem asigurați în delegațiuni, că Austro-Ungaria face totul pentru a-și păstra și mări influența în țările balcanice; fiecare știe, că noi avem mare trebuință de simpatia popoarelor balcanice față cu politica orientală a Rusiei, și eată, că guvernul din Budapesta contribuie în tot chipul pentru-ca să ne înstrăineze tocmai populațiunea acelei țări, care formează așa zicînd porțile de invasiune ale Rusiei în Peninsula Balcanică. Nici-cînd nu a existat politică, care să fi pus în mod mai frivol în joc interesele

FOIȚA „TRIBUNEI.“

Potpourri din viața bisericească și școlară,

de

Dr. George Popa.

(Urmare.)

XV.

Despre apelațiuni.

Deslușire cere fiscul consistorial: „Ce ar zice popa, dacă ar publica cineva lucrările sale oficioase, care ajungînd în apelațiune la metropolie, mai toate se nimicesc, fiind rău luate?“

Noi zicem că ni-ar plăce o publicare, să vadă lumea că acele lucrări sînt făcute după opiniunile și acțiunile fiscului cons. P. Truța, ear' apoi după §§. 39 și 40 din procedura disciplinară se provăd cu subscrierea președintelui și a notarului, deoare-ce venerabilul consistoriu le decide „in collegio“, dar' nu noi, o persoană, le finalizăm. „Noi facem numai proiectul, și numele nostru nu figurează pe nici un emis oficial.“

Că noi am simțit bucurie în rezoluțiunile metropolitane, dovadă e propunerea noastră din ședința dela 18 Noemvrie, 1893 ca să exprimăm recunoștință, dar' nu s'a primit.

Cu adevărat, în anii din urmă, multe au mers în apelață, dar' și pentru-că am făcut întrebuințare de experiența noastră, spre a

cărei ilustrare vom enara un cas concret: În cauza învățătorului D. nu plăcea propunerea noastră. Ni-s'a zis să eșim „afară“ din ședință. Am eșit. De față au fost asesorii S. R., V. B., de cealaltă nu ne aducem aminte. Am fost rechemati apoi în ședință, să formulăm sentința, cum o voiesc alții. Am formulat-o, mergînd în urmăsc în apelață, metropolia a decis-o, precum era propunerea noastră, deși n'avea știre de ea, că noi n'am dat vot separat. Atunci ni-am zis, că nu subversează necondiționat lipsa, sau că nu expune la vexațiunile oamenilor de aici, deoare-ce mergînd cauza în apelață, înaltul for metropolitan are înțelepciunea de a remite afacerile pe ogașul cel drept.

Bine ar fi să se publice „lucrările oficioase“ și ale dlui fisc consistorial. Dar' fiind secret oficial, caută să ne îndestulim cu cele ce ni-le-a publicat deja d-sa însuși. Așa aducem de exemplu afirmațiunea d-sale, că poartă „apărarea capilor nostri bisericești“. Știut este, că biserica ortodoxă are numai un cap, și acela e dl Christos. Când s'ar accepta existența „capilor“, adică o pluralitate, cum vorbește dl Truța, atunci sfînta biserică ar deveni — iartă-ne, Doamne, păcatele — sau un monstru, sau o fantasmă!

XVI.

Școalele amenințate.

Dl Truța glăsuiește: „Școalele submanuate lui Popa sînt greu amenințate“.

D-sa știe, că după Statutul organic, școalele sînt submanuate consistoriului.

statului, nici guvern, care să fi înlocuit mai tare izele politice externe ale propriului stat“.

Proiectul pentru reforma legii comunale este deja gata, elaborat de ministerul de interne.

Discursul-program al lui Pulszky. Întrând ieri nou denumitul secretar de stat din ministerul de culte în funcțiune, și-a rostit discursul-program către oficialii ministerului. În acest discurs promite între altele, că va lucra, ca să se observe toate drepturile tradiționale și introduse în lege ale bisericilor și va căuta să susțină în școale libertatea învățământului, ca sub influența unui spirit liber să se desvolte și să înainteze.

Hieronimi și Românii.

Raport special al „Tribunei“

Cojocna, 19 Iulie n.

(Discursul ministrului Hieronimi. — Spiritul între Maghiari. — Banchetul. — Presa română și cea maghiară. — „Tribuna“ și Hieronimi. — În tren)

De sigur, că ministrul de interne a sperat altă întâmplare, decât cea dela gara Cojocnei. Dintre miile de alegători, abia au fost de față cincizeci. Și acestia mare parte slujbași de prin comune. Cât despre majoritatea alegătorilor, Românii, care fac aproape două treimi din totalitatea alegătorilor cercului Cojocnei, ei au stat cu deservire departe de ori-ce manifestație. Singur protopopul din Cojocna a asistat dintre Români când ministrul și-a rostit cuvântarea; și acesta însă a plecat mâhnit și la banchet a refuzat să participe, deși solgăbirul îi trimisese propria trăsura să-l aducă. „După-ace am ascultat vorbirea ministrului, nu mai am poftă de banchet“, — așa a răspuns.

La gara din Cojocna ministrul a fost primit de alfel de un pretins Român, Hossu Teofil, proprietar în Moci și president al clubului electoral guvernamental. Împregiurarea aceasta și faptul că domnia-sa este pensionar al statului, explică de ce tocmai d-sa a primit pe ministrul. Între popor se vede însă că n'are nici o trecere, deoarece n'a putut să aducă cu d-sa nici un țeran român.

Dela gară și până în oraș, convoiul a venit însoțit de 20 călăreți plugari maghiari. Cele 12 trăsuri aduceau pe oaspeții din Cluj, notabilitățile comitatului, și pe ziaristi atât din Cluj, cât și din Budapesta. Ministrul era însoțit de secretarul său Pápay. La primărie l-a binevenat primarul Zabulik, care s'a ales de alfel cu concursul Românilor cojocneni, contra altui candidat (Veres). După câteva cuvinte ale ministrului, cei sosiți s'au urcat în apartamentele primarului, unde s'a servit un scurt dejun.

La orele 11 oaspeții au coborât jos în curtea primăriei, unde au ascultat vorbirea.

Hieronimi, alesul cercului electoral al Cojocnei, după-ce mulțumește de primirea ce i-au făcut și pentru-că l'au aclamat deputat unanim, rostește discursul său.

Ministrul a început îndată a vorbi despre chestia română, despre care a recunoscut nu numai că e gravă, dar' că și trebuie rezolvată fără întârziere. Ear' publicul mai ales această parte a discursului a aplaudat-o.

Baronul Josika Gábor, deputat, mulțumind ministrului pentru-că chiar și în mijlocul atător ocupații n'a pregetat să vină între alegători, zice că va avea răsunet mare între Maghiari cu deosebire acea

tate, perfect bună, se poate lipsi de dirigători. Dacă țeranul român alunecând va crede, pentru asemănare, că preotul este dirigător, atunci nimenea nu poate prevedea, la ce confuziuni avem a ne aștepta. Însă n'am auzit răsunet la acea doctrină, decât din o singură comună, cam destrămată și de altminteralea.

Cum se ne explicăm aceasta? În biserica noastră există sacerdotul general, adică tot poporul este o preoție împărătească, cum ne învăță apostolul, și există un sacerdotiu particular, adică taina preoției. Vezi o turmă singură, nu-i zice nimeni că e păstorită. Vezi un voinic cu o măciucă pe drum, nu-i zicem păstor, că n'are turmă. Deci păstoriarea presupune turmă și păstor, două concepte corelative, adică unul întregeste pe celalalt, și fără celalt nu pot exista. E așa cu sacerdotul, cel general nu poate exista fără cel particular și vice-versa.

Acestea le știe Românul, fără multe învățături teoretice, din conștiința creștinească ce lucră în sufletul națiunii de mii de ani. Nu ne cunoaște, ca musca zărul, cine crede că ne poate împinge la anarhie.

Avem afaceri agrare, ce cu dreptul ne agit. Nu samănă însă întru nimica cu socialism și comunism, cum strigă dușmanii. Pace de — anarhie. (Va urma.)

parte din discurs, unde s'a pronunțat asupra chestiei române, chestie ce trebuie să preocupe întreaga ungurime. Rezolvarea crede și dñsul, că numai în sensul arătat de ministru se poate face.

La ora 1 s'a dat apoi un banchet în sala dela scările de sare.

Seria toastelor a început-o alișpanul Gyarmathy, care a ridicat paharul pentru M. Sa, zicând că este cel mai constituțional monarch.

Primarul Zabulik și contele Eszterházy au toastat pentru ministru.

Ministrul Hieronimi laudă într'un discurs virtutea ce o au Maghiarii de a lupta uniți în fața primejdilor mari. Zice, că ori-cât dușmanii Maghiarilor spun că statul e slab din pricina atător confesiuni și limbi, câtă vreme Maghiarii vor lupta bine, statul va fi tare. Închină pentru alegătorii sei, îndeosebi pentru primar și președintele clubului electoral.

Mai interesante au fost vorbirile fișpanului Sándor (Térnava-mică) și a vicișpanului Gyarmathy (Cluj).

Cel dintâu a zis despre actualii conducători români: „Cei, pe care Excelența Sa i-a pus atât de bine înaintea oglinzii, de sigur se vor cutremura (megdöbben) auzind despre importante declarațiuni ministeriale. Ear' cei care se iau după conducătorii ultraiști, poporul român întreg, de sigur se va opri pe loc îngrijat și va recunoaște, că prea a mers departe“.

Cestalt a zis: „Mă închin dinaintea puterii vulcanice, cu care marele ministru a dat expresie gândurilor și simțirilor noastre privitoare la chestia română“.

Tot vicișpanul Gyarmathy a toastat în onoarea presei, zicând: „Închin în onoarea presei, care e reprezentată aici prin atăția bărbați eminenți (jeles férfiak). Număr între ei și pe reprezentantul „Tribunei“, care deși ne este potrivnic în politică și profesează principii pe care noi nu le aprobăm, și am dori să se schimbe, totuși îl respectez, pentru-că cred, că din convingere luptă pentru aceste principii“.

Atât ministrul cât și suita sa au plecat la orele 4 înspre Apathida. De aici cu tren separat s'au îndreptat spre Dej.

Între Gherla și Dej reprezentantul „Tribunei“, dl I. Russu Șirianu a avut o convorbire lungă cu ministrul de interne, căru i-a fost recomandat încă în Cojocna.

Convorbirea s'a urmat împregiurarea chestiei române. Ministrul a făcut importante declarațiuni și mărturisiri privitoare la pacificarea Românilor. Din parte-i dl Russu Șirianu a stăruit asupra crudelor prigoniri (nyers üldözések) — cum s'a exprimat — pe care Româniile îndură tocmai din partea celui guvern, al cărui membru zice că vrea pacea.

Convorbirea vi-se va relata în întregime a ei.

Din Dej.

(Coresp. part. a „Tribunei“).

20 Iulie n. 1894.

(Un Memorand monstru. — Ministrul la Dej. — Banchetul vicișpanului. — Chestia națională română.)

În seara plecării mele din Sibiu, primisem știri rele dela Dej. Se sponia adică despre intenția unor Români de aici de a prezenta ministrului Hieronimi un Memorand, scris însă cu puțină simțire românească. N'am crezut ca la Dej să se facă o asemenea treabă. Și nu m'am înșelat.

Eată istoricul acestui Memorand.

La 18 Iulie avocatul Munteanu a convocat la sine pe toți Românii frunțași din Dej și giur. Au venit chiar și dela Bistrița. Dl Dr. Teodor Mihali n'a participat. Dl Munteanu a propus, ca Românii să ese întru întâmpinarea festivă a ministrului, ear' o delegație de 25 să prezente și un Memorand, redactat de d-sa și dl Gavril Manu.

Având însă în vedere, că tocmai sub actualul ministru maghiar Românii au îndurat mai multe prigoniri ca în toți cei zece ani din urmă; considerând, că tocmai actualul ministru de interne este cel care s'a năpustit mai tare asupra partidului național român, precum neuitând nici împregiurarea, că o mare parte din frunțașii români stau în pragul temniței, porniți acolo în urma acțiunii actualului guvern, — conferența a decis ca Românii să se țină departe de ministrul, care în mare măsură poartă și el vina atător prigoniri.

Însuși dl Munteanu, care singur n'a împărțit aceste vederi, a promis a se supune.

Aseară, la gară, nici n'a eșit nici un Român, deși atât vicișpanul cât și fișpanul i-a rugat repetit pe Românii

frunțași să întâmpine și ei pe ministrul.

În urma hotărârii de mai sus, luată cu mare însuflețire, se înțelege, și chestia cu predarea Memorandului a căzut.

Ar fi fost rușine să se prezente un astfel de Memoriu, în care între altele eată ce îndrănesc să afirme autorii:

„Poporul (român) n'are simț nici idee despre principiiile mai înalte politice, despre drepturi constituționale; pe popor îl impresionează numai fenomenele zilnice ale vieții practice“...

„Cât despre agitatori, ordinea publică cere, ca ei să fie loviți cu toată asprimea legii; și de sigur, ori-cât de severă e legea, numai aplicarea ei dreaptă și imparțială poate mări autoritatea guvernului“...

Când voiu spune că și dl Munteanu sub „agitatori“ înțelege pe actualii noștri conducători, nu mai găsim osebite între păreri d-sale și ale ministrului Hieronimi.

Mai zice într'un loc: „...justiția maghiară, care se bucură de un bun renume“...

Dl Dionisiu Vaida a zis:

„Fiind acest Memoriu opera a doi bărbați, el nu poate fi decât monstru, după-cum și copilul făcut de doi bărbați, totdeauna este monstru“...

De aceea dl Munteanu nici n'a îndrăsnit să-și mai susțină Memorandul în fața Românilor, pe care îi convocase la d-sa și cari au plecat convingi, că Munteanu ori Moldován Gergely, tot atăta însemnează! Ei regretă numai, că bătrânul Gavril Manu se ia și dñsul după Moldován Gergely ediția două.

Munteanu și Manu au fost aseară la banchetul dat de vicișpanul Torma în onoarea ministrului de interne.

La acest banchet vicișpanul a zis într'un toast, că „statul ungar va progresa și el în sensul culturii apusene și pacea se va face cu Românii dacă puterile latente (legate=lekötött erők) vor fi slobozite“...

N'a lămurit însă, că ce înțelege sub „puteri legate“. Probabil pe acea „majoritate a Românilor“, despre care Hieronimi crede, că nu aprobă nici pe comitetul național, nici programul dela 1881.

Ministrul de interne a ținut cu acest prilegiu un toast, în care a vorbit exclusiv despre chestia naționalităților. Reflectând la cuvintele vicișpanului, a zis:

„E greu deodată și iute să ne însușim cultura și viața de stat a Apusului. Englezii și Franția de pildă, numai după o viață de veacuri multe au ajuns unde sunt. Și mi-e teamă, că noi, mai ales în ceea-ce privește contopirea în statul unitar maghiar a naționalităților, am neglijat poate pentru totdeauna o muncă, fără de care ideea de stat unitar maghiar rămâne un vis. Sper însă, cu toate acestea, că vom reuși pe viitor să împlinim golul rămas. La tot cazul, pacificarea e grea de tot. Ca să o facem bine și durabilă, e de lipsă nu minte ageră numai, dar' ca sfântul duc să se pogoare asupra noastră, să ne dea o inspirație divină, fără de care, cum a zis Heine, e greu de servit lucruri mari. În cazul de față e cu atât mai anevoie, cu cât pe când noi ne arătam binevoitori și toleranți, pe atunci Românii se încăpăținează, se îngrădesc din ce în ce față cu noi“...

Azi ministrul primește diferite delegațiuni.

Mâne pleacă spre Bistrița.

În momentul de a încheia epistola mea, aflu că dñii Munteanu și Manu au fost singurii Români, care s'au prezentat la ministrul. Toți cei de aici îi condamnă.

Un Maghiar despre chestia română.

Articolul din „Die Presse“ din Viena continuă în nr. dela 19 Iulie 1894 așa:

II.

Dacă voim să dăm o soluție chestiei românești, trebuie să știm care este adecă ființa ei.

Nemulțumirea Românilor există în adevăr și fără îndoială crește din an în an. Causale ei pot fi căutate în agitația venită din străinătate sau în stări politice interne. Agitația din străinătate există de sigur, și anume nu abia de azi. Decenii din raporturile camerei române se răsfășești și la toate partidele vom da de oratori cu aspirațiuni așa zise „daco-române“, adică care luptă pentru ideea de a uni pe toți Românii într'un stat național.

Dar' am greși, dacă ne-am mărgini întru a ne opune irredentei. Poate-că s'ar pute face ceva pe calea diplomației, dar' cine cunoaște Ardealul știe, că aceasta puțin ni-ar ajuta. Dela 1869, de când Ro-

mâni cis-carpatini au declarat pasivitatea, au fost perioade, în care irredentiștii din România au sistat activitatea lor agitatorică, fără-că acest fapt să fi avut vre-un efect asupra atitudinii Românilor ardeleni. Nu trebuie să uităm, că cele mai mari guri dela Iași și București sânt Români ardeleni.

Așadar' motivele mai puternice ale cestiunii române zac evident în raporturile interne. Dacă afară de aceasta nu uităm, că Românii din Ostul Ungariei mai restrînse (față cu Maghiarii mare, în Ardeal. Red. „Trib.“) sânt liniștiți, trebuie să concludem, că aici nu e vorba de o afacere generală națională, ci de o chestie care privește în prima linie Ardealul.

Ce vreau deci Românii? Ei vreau:

1. Restabilirea autonomiei Transilvaniei. Scopul acestei idei este formarea unei provincii române, Românii fiind în Ardeal 56.7 procente, cam 1.3 milion.

2. Legea electorală din 1874 și cea veche ardelenască din 1848 fac imposibilă o reprezentare cuantitativ dreaptă a poporului român. În cercuri maghiare se vine 1 deputat la 1000 suflete, în cele românești la 100.000 de suflete.

3. Inteligenței române i-s'a făcut aproape imposibilă ocuparea de posturi. Românii sânt 17 procente în Ungaria, în ministerii sânt însă 1%, la judecătorii 2.5%, în funcțiuni comitatense numai 6.1%. Deci ei emigrează în România și agit.

4. Legea naționalităților stă numai pe hârtie. Limba română este împedecată în dezvoltarea sa, ea nu-i admisă nici ca „limbă protocalară“; sentențele se dau numai în limba maghiară.

5. În Ardeal este încă în vigoare legea de presă absolutistă dela 1852. Procesele de presă se înmulțesc, juriile se compun tot din cetățeni maghiari, osândirile cele mai aspre au loc.

6. Câtă vreme astfel de stări durează, Românii rămân departe de parlamentul din Pesta și țin la pasivitate.

Astea sânt dorințele Românilor. Sânt unele nerealisabile și conducătorii sânt de vină că nu le merge mai bine conaționalilor. Lipsa de două decenii din parlament, deși o duzină de mandate ar fi obținut și Ardelonii, explică câteva pierderi îndurate dela 1869. Cine nu se plânge, cine nu cere, nu se poate plânge, că nu-i auzit, că i-se face nedreptate. Eu sânt convins, că azi nu ar exista o chestie română, dacă politica de pasivitate nu s'ar fi proclamat, adică dacă conducătorii români nu s'ar fi înșelat asupra vitalității statului maghiar. Dacă Românii ar renunța azi la pasivitate, ar avea mai puține prospecte decât azi 13 ani, și totuși trebuie s'o facă ca să ese din impas. Aceasta e o cerere a tuturor patrioților adevărați maghiari — șoviniiști speculativi sânt mulțumiți cu pasivitatea — dar' o pricep și Românii rezonabili și este ventilată mereu de cei din Ungaria proprie.

Durere, că șoviniiștii români preponderă atât de mult, încât nimeni nu ar îndrăsnii să o condamne, pentru-că ar risca a fi tratat de trădător al națiunii. (Va urma.)

Cestia tinerimii universitare române.

Primim referitor la cestiunea universitarilor noștri din cercul tinerimii următoarea corespondență:

Chiueșd, 17 Iulie n.

Primul numărului 137 al prețuitei „Tribuna“ ocupându-se cu afacerile noastre, fiind unul dintre cei interesați, îmi iau voie, onorată redacțiune, ca după cele tratate acolo, să observ următoarele:

Luându-se în considerațiune modalitățile, cu care a fost pusă sub cercetare disciplinară tinerimea universitară: nu se pare a fi lucru imposibil, ca rectorul să caute mijloace pentru descomplicarea sa și a senatului universitar din încurcătura, care șieși și-a creat-o prin aducerea sentenței de suspensie fără nici o acuză sau basă reală și care mijloace la tot cazul, că au să fie curioase ba chiar naive.

Unul dintre scopurile cercetării disciplinare a fost fără îndoială după-cum s'a adevărit la interogatorul al II-lea: scrutarea și pedepsirea matadorilor (!), care împințenă tinerimea la acțiune politică. E un lucru însă foarte improductiv a cerea între universitari matadori, când lucru știut este, că universitarii din toate locurile și timpurile au fost emancipați de sub ori-ce influență străină fie aceea de ori-ce natură. Dar' și a presupune despre un universitar, om matur, că pentru vocea unor complici ar pute servi de unealtă în contra vederilor proprii mai sănătoase: e lucru de regretat. Păneri de aceea numai procurorul și-a putut risca cu ocaziunea procesului cu Replica.

Conștiința faptului, că naționalitățile sânt violate în drepturile lor până în mēduvă, nu poate fi creată de nici o machinațiune omenească. Cine se interesează de noi, acela și știe stima îndreptățirea plângerilor noastre;

cei care ar trebui să le saneze: nu vor să le înțeleagă; noi însă care îndurăm suferințele: le simțim îndeosebi acelea. Zic, că le simțim și noi. Sau voește să creadă cineva că universitarii români, fiii poporului, nu simțesc plagile aplicate părinților lor sau vice-versa? Au băntuit fiind trunchiul unui arbore cu trunchiul împreună nu vor suferi și rămurelele? E o credință deșeartă.

Trebuie să constatăm deci, că universitarii, ca oameni maturi, independenți, împinși numai de simțământul nobil și nepătat al patriotismului adevărat și al cauzei drepte și sfinte au edat Apelul și Manifestul, fiind în conștiință bărbătească de ceea-ce au lucrat: de renegarea faptei spre blamarea lor, a caracterului de universitar și a cauzei drepte, căreia e dedicată cu totul tinerimea, nici vorbă nu poate să fie, fiindcă tari și neclintiti sânt în convingerea, că nimica ilegal, nici crimă n'au comis. Deci cu toată liniștea sufletească așteaptă cele-ce vor urma; sânt tineri români și aceasta e destulă garanță.

Chiueșdanul.

HIERONYMI.

FOILE MAGHIARE.

Abia și-a rostit domnul Hieronimi discursul și deja toate foile maghiare se pronunță asupra lui, atribundu-i importanță mai mare sau mai mică, după-cum ele stau în soldul firmei Haas & Deutsch sau într'al lui Ugron, Eötvös, Justh etc.

Așa de pildă „Ellenzék“ în primul dela nrul seu de astăzi, blamează într'un mod foarte evident pe ministrul Hieronimi. Eată ce zice „Ellenzék“.

... Au trimbițat lumii, că „Excelența Sa“ va descoperi părți până acum necunoscute din programul guvernului, referitor la politica lui, față cu cestia naționalităților.

Noi i-am cetit discursul de repetite-ori și am ajuns la convingerea, că Hieronimi nu numai cu politica naționalităților, dar' în general ce nici un fel de politică nu s'a ocupat și n'a făcut nici o declarație importantă.

În Cojocna, ministrul în general n'a făcut nimic alta decât a repetit, ceea-ce a zis cu doi ani mai înainte — precum însuși a mărturisit...

„Pesti Napló“, foaia — odinioară opozițională metamorfosată prin „Haas & Deutsch“ în cea mai leală foaie guvernamentală, scrie cu totul altfel. Nu slăbește de loc din laudele cele mai exagerate. Începe articolul seu „Discursul lui Hieronimi“ cu frasa: „Încă mult timp va avea să resune cuvântarea ministrului Hieronimi între piscurile romantice ale Ardealului“ și apoi continuă astfel:

Ceea-ce ministrul de externe al Ungariei a zis despre naționalități și înaintea alegătorilor sei, corăspunde cu deservire la aceea ce milioane de creeri cugetă azi și simțesc milioane de inimi. Au fost exprimate în aceea două principii, de mare moment, care sânt demne de trecutul națiunii maghiare și sânt garanța viitorului și a dezvoltării noastre naționale.

Unul din aceste principii este, că ideea de stat maghiar nu suferă nici ignorare, nic negare activă și că prin urmare ată guvernul cât și justiția are datorință imomisiibilă de a lovi fără cruțare în agitatori revoluționari (În Români adică! — Red.).

După aceste ti face elogii lui Hieronimi spunând, că a avut cutezanța nobilă să facă ceea-ce nici un guvern n'a făcut până acum de cincisprezece ani încoace. Apoi face comentarul discursului în următorul mod:

Aspirațiunile valahe, ce se mișcă pe terenul revoluționari, vor pute înțelege din acest discurs că guvernul statului maghiar de aici încolo nu va fi mai mult privitorul pacific al acestor agitațiuni; vor pute înțelege, că puterea centrală a acestei țeri de aici încolo nu va manifesta față cu ei pasivitatea aceea, care nu știm de unde își are isvorul: din marimomitate sau indolență, din încredere sau nepăsare; vor pute înțelege, că agitațiunea ilegală va fi lovită cu pumnul de fer al legii.

La Hieronimi faptul a întrecut cuvântul. Disolvarea comitetului din Sibiu e în sine un program (ciudad program al guvernului „liberal“. Red. „Trib.“) și programul acesta a fost desvoltat cât se poate de clar în discursul din Cojocna.

„Pesti Napló“ finește cu un sfat la adresa noastră, și anume ca să alegem între calea urmată de până acum, a „îndărjirii revoluționare“ și între una nouă, a „lealității constituționale“. Și încă să alegem în grabă, căci „discursul lui Hieronimi este — ora ultimă, ear' în ora ultimă cei care se pregă-

Redactor responsabil: **Alexandru Dordea**
Proprietar și editor: **T. Liviu Albiu**

Cereți numai

[682] 8-10

Zacherlin

căci este mijlocul cel mai rapid și omoritor
pentru stirpirea tuturor felurilor de insecte.

Cine ar pute vorbi mai lămurit despre puterea și bunătatea neîntrecută a sa, ca succesul enormei sale răspândiri, căci nu există alt mijloc, care să nu fie de zeci de ori întrecut de „Zacherlin”.

Cereți însă totdeauna flacoane sigilate și numai de acele, care poartă numele „Zacherlin”. Toate celelalte sunt niște imitațiuni fără valoare.

Flacoanele costă: 15, 30, 50 cr., fl. 1.—, fl. 2.—. Beșica de gumi, în care se păstrează praful costă 30 cr.

Se poate procura în Sibiu la domni:

Julius Ballmann.
Johann Billes.
Wilh. Frank.
Ludwig Fuchs.
R. Gardik.
G. W. Grohmann.
Gustav Gürtler.
Friedr. Homm.
Karl Herzberg.

Franz Jahn Söhne.
Gustav Kessler.
Georg Serfösz.
F. Zwoiger.
L. Kurovsky.
J. B. Misselbacher sen.
Josef N. Potke.
F. A. Reissenberger.

Rud. Schuster.
Josef Schwarz.
K. Tartler.
Franz J. Wagner.
Carl Sebes.
Josef Zimmermann.
Wilh. Wazek.
Josef Wagner.

Depozite se află în toate localitățile din Transilvania acolo unde se află afișate placate despre Zacherlin.

Nr. 414/1894.

[1690] 2-3

Concurs.

La școalele centrale ale foștilor grăniceri din regimentul român I., cu începutul anului școlar 1894/5, sunt de ocupat următoarele posturi învățătoarești și anume:

I. În comitatul Făgărașului:

1. Postul de învățătoareasă din Voila, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne de foc.
2. Postul de învățător-dirigent din Margineni, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

II. În comitatul Sibiiului:

3. Postul de învățător-adjunct din Orlat cu salariu de 277 fl., apoi relut pentru cuartir și lemne de foc.
4. Postul de învățătoareasă din Fina, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne de foc.
5. Postul de învățător-secundar din Fina, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

Reflecții se și trimite suplicile instruite cu toate documentele prescrise de lege și special cu diploma de calificare până în 5 August st. n. a. c. la

Comitetul administrativ de fondul și școalele centrale a foștilor grăniceri din regimentul român I.

Sibiu, în 17 Iulie 1894.

Concurs.

Devenind vacant postul de cassar la institutul de credit și economii „Arieșana” din Turda, prin aceasta se scrie concurs cu termenul până la 15 Septembrie a. c.

Salariul e fl. 500 solvinzi în rate lunare anticipate, drept la tantiema oficialilor și la fondul de pensie.

Concurenții au a-și instrua cererile cu documente despre calificațiunile ce le posed.

Cei-ce vor documenta că au mai servit ca cassari sau chiar și ca altfel de oficiali la vre-un institut de bani ori ca cassar la alte institute vor fi preferați.

Afară de aceea au a depune o cautiune în numărul sau hârtii de valoare corespunzătoare salariului anual.

Noul cassar se va alege provisor pe un an.

Cererile intrate după termenul sus indicat nu se vor lua în considerare.

Turda, 19 Iulie 1894.

[1700] 2-3

Direcțiunea.

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea consilierului în medicină apărută în edițiune nouă și augmentată

Sistemul nervos

și
sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.

Se trimite sub plic pentru 60 cruceri în marce postale. [16] 23-52

Eduard Bendt, Braunschweig.

„The Gresham”

societate de asigurare pe viață

în Londra.

[1348] 8-12

Filială pentru Austria:

Viena, I, Giselastrasse I,
în casa societății.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Franz-Josefsplatz 5 și 6
în casa societății.

Activa societății la 31
Decembrie 1892 . . . franci 125,305.151.—

Venitul anual din premii
și interese la 31 Dec-
embrie 1892 . . . „ 22,840.056.—

Plătiri pentru contracte
de asigur. și de rente
și pentru recumpărări
etc. dela existența so-
cietății (1848) . . . „ 271,905.620.—

În ultimul period de ges-
tiune de optsprezece
luni s'au prezentat la
societ. pentru propu-
neri nouă, prin ceea-
ce suma totală a pro-
pușilor intrate dela
existența societății se
urcă la . . . „ 1,853,916.605.—

prospecte și tarife, pe baza cărora societatea
extradă polițe, precum și formulare de pro-
pușeri se dau gratuit prin domni agenți în
toate orașele mai mari ale monarhiei austro-
ungare și prin filialele pentru Austria și
Ungaria, precum și prin

Agentura gen. pentru Transilvania în Cluj.

Avis important

pentru dnii fabricanți și comercianți de beuturi spirituoase

P. T.

Subsemnații recomandăm domnilor fabricanți și comercianți de beuturi spirituoase mărfurile noastre, adică uleiuri aetherice, aethere, compozițiuni și ori-ce fel de esențe și extracte pentru fabricarea pe cale rece a tuturor beuturilor spirituoase, precum

Licueruri, Rom, Cognac, Slivovitză, Comina, Tescovina și altele,

care esențe sunt cunoscute ca cele mai fine și le vindem cu prețuri foarte ieftine în comparațiune cu buna calitate a lor.

Ca Români și specialiști în această branșă sperăm, că vom fi preferați și de către onor. comercianți români din Transilvania, Banat etc., după-cum sîntem cei mai preferați și în toată România, unde exportăm deja de mulți ani cantități considerabile, spre deplina mulțumire a numeroasei noastre clientele.

Prețuri-Curente precum și Cărticele cu instrucțiuni desluse pentru fabricarea cu înlesnire a tuturor beuturilor spirituoase, tipărite în limba română trimitem franco și gratis la prima cerere.

Correspondența în limba română.

Cu toată stima

[1665] 3-6

Fratelli de Mayo.

WIEN, I, Adlergasse nr. 10.

P. S. Reprezentanți activi și solizi acceptăm cu condițiuni avantajoase.

PICĂTURI DE STOMAC MARIA-ZELL,

de un efect excelent la morburile de stomac,
un medicament indispensabil de casă și
poporal demult cunoscut.

Simptomele, după care se cunosc morburile de stomac sunt:
Lipsă de apetit, slăbirea stomacului, răsuflare a miros greu,
blesare, rigăeală acra, colică, arsuri în gât, producere peste
măsură de flegmă, gâlbănare, greață și vomare, cărcei de stomac,
scaun tare și censtificațiune.

Și la dureri de cap, încălcarea peste măsură a stomacului
cu mănăci și beuturi, la limbrici, morburile de ficat și hămorr-
oidale un remediu vindecător probat.

La morburile numite picături de stomac Maria Zell
s'au dovedit de mulți ani ca cele mai bune, ceea-ce confirmă sute
de atestate. Prețul unei sticle dimpreună cu îndrumarea cum să se folosească
40 cr., sticlă dublă 70 cr. Expediție centrală prin apotecarul Carol Brady,
Kremsier (Moravia). Cumpărătorii sunt rugați a fi cu precauțiune la marcă
și subscriere. Să se considere ca veritabile numai astfel de picături, pe al
căr emballage e lipită o fașie verde cu cuvintele: „Garant de veritabilitate”.
Această fașie e provăzută și cu iscalitura mea. [1859] 43-43

Picăturile de stomac Maria-Zell veritabile se află în Sibiu: Farmacia
K. Müller, farmacia Aug. Tensch; Făgăraș: farmacia de Pildner,
farm. Schuster; Sighișoara: farm. F. Folbert, farm. I. H. Weber;
Merceura: farm. Alb. Zink; Cohalm: farm. erez. S. Nagelschmidt.

Pentru fotografi și amatori!

Tipar pe platină

Hârtie de copiat, se lucrează fără desvoltare, fără che-
micalii. 1 pachet 12 bucăți . . . 9×12—13×18
fl. 1.40 1.80.

Sensațiune a produs între specialiști și laici apa-
ratul nostru de buzunar și pentru călătorie, practic și
extraordinar de ieftin, „Excelsior”, cu aparat de închis
momentan sau la timp, cu linte optică dimpreună cu
toate chemicaliile, cu placa de uscat, hârtie de copiat, cu felinar pentru
camera întunecoasă etc. prețul numai fl. 6.— complet — Cel mai
mare deposit de utensilii pentru amatori și fotografi de profesiune. Place
de uscat fulger, Germania

6×9 9×12 12×16 [1633] 1-2
pro duzină fl. —.55 1.— 1.60 etc.

Catalog complet de prețuri cu îndrumări pentru începători 20 cr.
Rix, Versandt-Depôt II./2, Praterstrasse 16.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan
după sosirea comandei.

[1417] 6-27

Direcțiunea institutului.